

Vajda Gábor
Előtérben az igények
Térfoglaló. Ifjúsági szerep- és közösségvállalás
MTT Könyvtár 6., Szabadka. 2003.

A kötet cím természetesen sokkal inkább igényt jelent, mint megvalósulást. A tanulmány ill. dokumentumgyűjtemény ui. meglehetősen lesújtó véleményt alkot a délvidéki magyar ifjúságról. Hogy az írárok gondozói nem próbálják illúziókba ringatni fiatalokat, már a szerkesztő Mirnics Zsuzsa **Ajánló** c. cikkéből is kitűnik. Eszerint az új korosztály az idegeiben és a lehetőségeinek korlátozottságában egyaránt érzi az elmúlt másfél évtized szörnyűségeit. S a tetejében nem jogokat, hanem kötelességeket örökölt, hiszen neki kell majd a következő 25 évben visszafizetnie az ország örökölt 24 milliárd dollár adósságát.

Ennek megfelelően alakult ki a vajdasági magyar fiataloknak az a tudatállapota, amelyről Gábrity Molnár Irén (és részben T. Mirnics Zsuzsanna) készített (kárpat-medencei viszonylatban) összevető fölmérést. Az eredmény katasztrofális voltát a (családi, iskolai, társadalmi) nevelést minősítő identitásválság is jellemzi. A vajdasági magyar fiataloknak ui. több mint a fele (56%), ösztönösen sem érezve a politika és a kultúra közötti különbséget, nem magyarnak, hanem vajdasági magyarnak vallja magát. (Szerencsére a megkérdezettek harmada nem illesztett geopolitikai jelzőt a nemzeti hovatartozása elé, tehát vállalta a magyarságát.)

Hogy ez miért van így, arra Mirnics Károlynak már a címében (**Meglopott nemzedék**) is beszédes cikke ad választ. A szerző indulatos erkölcsiséggel mutat rá a fiataloknak a „szocializmus” idejében megtollasodottak és a mai úrgazdagok többnyire maffiózó módszerei által való manipuláltságára.

Mindezzel kapcsolatban „lentről” Sándor Zoltán szolgáltat adatokat. Ő a bánági magyarság legnagyobb „szigetéről”, Muzsláról, annak fiataljai életéről készít szociográfiai beszámolót. Ebből kiderül: az illetékesek eddig érdemben alig tettek valamit a szórványban élő magyarok általuk hangoztatott megmaradásáért.

A helyzetben való javításhoz nem utolsó sorban a konkrét, törvényekben is adott lehetőségeket ajánlatos ismerni. Ezért érthetően kapott helyet a gyűjteményben **A jog asztalánál** c. egység, amely a médiában olyan – naponta használatos – fogalmakat tisztáz, mint a kisebbségi törvény, az ombudsman intézménye, valamint a választás és a választási rendszer.

Az I. Vajdasági Szabadegyetem vitaanyagának közlése (ahogy olvassuk: emberi és technikai okok miatt) sem lehetett teljes. Inkább azok beszéltek (a magyarországi politika, a Duna TV és a délvidéki sajtó részéről), akiknek a mondanivalója vagy ismert már, vagy pedig nincs összefüggésben a vajdasági magyar fiatalok létérdekeivel.

Mindennek tudatában meghökkentően hat, hogy Diósi Viola a kiadvány előszavában az I. Vajdasági Szabadegyetem iránti nagy érdeklődésről, a rendezvény magas szellemi szintéről, sőt a sikeréről is ír. Nyilván a délvidéki magyar fiatalok igen tehetséges, kemény többletmunkával tanuló, lankadatlan reményű csoportjáról lehet szó, amely tagjainak többsége időközben az első ilyen kishegyesi nyári rendezvény (2002) folytatásában is részt vett. Pedig számukra sokkal inkább elmélet az, ami északabbra, de főleg nyugatabbra már gyakorlat. Főleg akkor, ha a gazdasági élet globalizált formáiról, s ezek szolgálatában álló információs rendszerekről van szó. Hogy az „üzleti” „etiká”-ról ne is beszéljünk, hiszen egyelőre az üzlet is utópia, hát még az etika! A Világbank fogalma és funkciója viszont még inkább csak az elméleti hajlandóságúakat érdekli.

Mindenesetre jó lenne tanulmányt olvasni arról, vajon hányan, kik és hogyan hasznosíthatják a szabadegyetem részvevői közül mindazt, ami a magas szintű előadásokban elhangzott. Melyek a jelei annak, miszerint a Szabadegyetem konkrétan szolgálja a délvidéki magyar fiatalok életét, azon túl, hogy egy csoportjuk érdeklődése az informatika és a gazdaság iránt – nagy?